



Aalto University

Visuaalinen lukutaito ja visuaalisen tiedon hyödyntäminen opiskelussa ja tutkimuksessa

*Marika Sarvilahti, tietoasiantuntija
Aalto-yliopiston oppimiskeskus
marika.sarvilahti@aalto.fi*

*STKS IL-seminaari: Tiedon monet
kasvot 17.11.2017, Tieteiden talo,
Helsinki*



Opiskelijat ja tutkijat elävät ja toimivat visualisoituneessa ja medioituneessa tietoympäristössä

Miten me tietoammattilaiset otamme tämän huomioon?

ImagOA-hanke 2018
kaikkien korkeakoulujen
hyödynnettäväksi

Teos: Rirkrit Tiravanija, untitled 2013 (on ne peut pas simuler la liberte) (2013). Kuva: Marika Sarvilahti



Visuaalinen informaatio opiskelussa

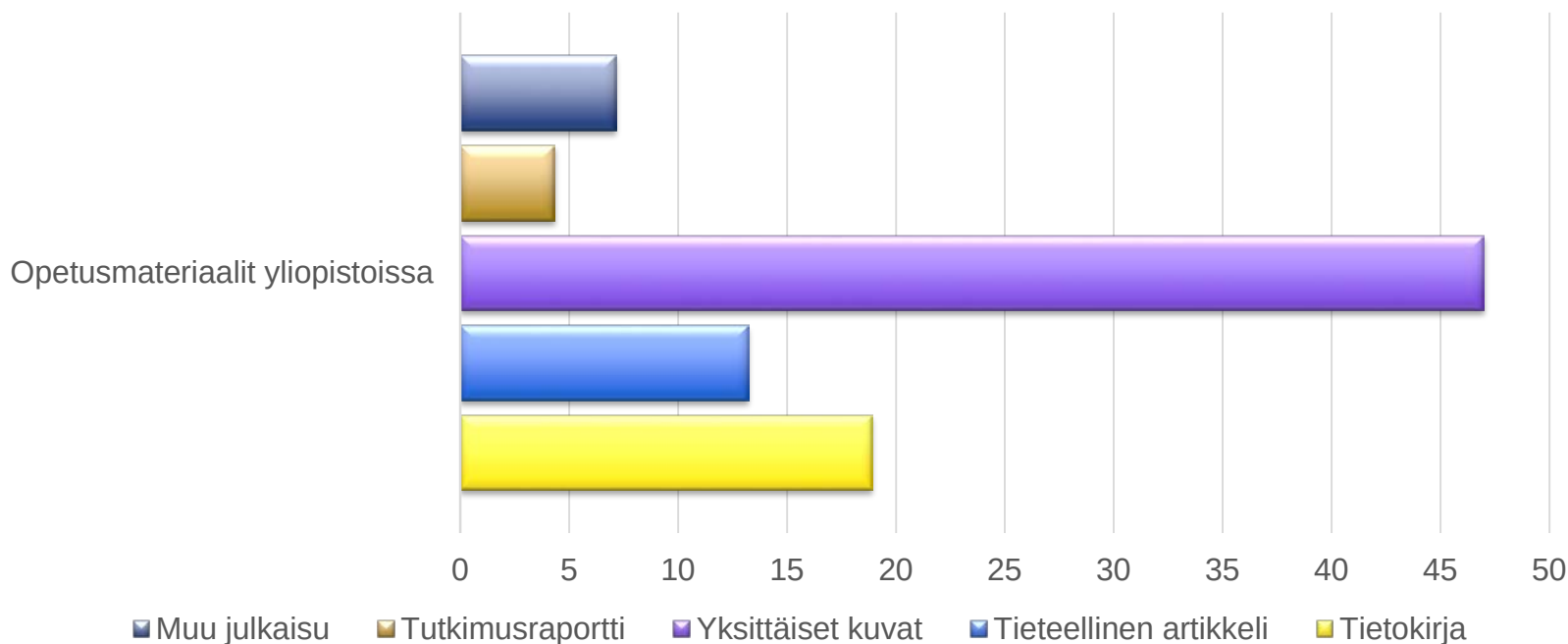
Mallinnokset, infografiikat ja havainnekuvat selkeyttävät ja painottavat tietoa opetusmateriaaleissa ja opetuksessa

Kopioston digiluvalla saa:

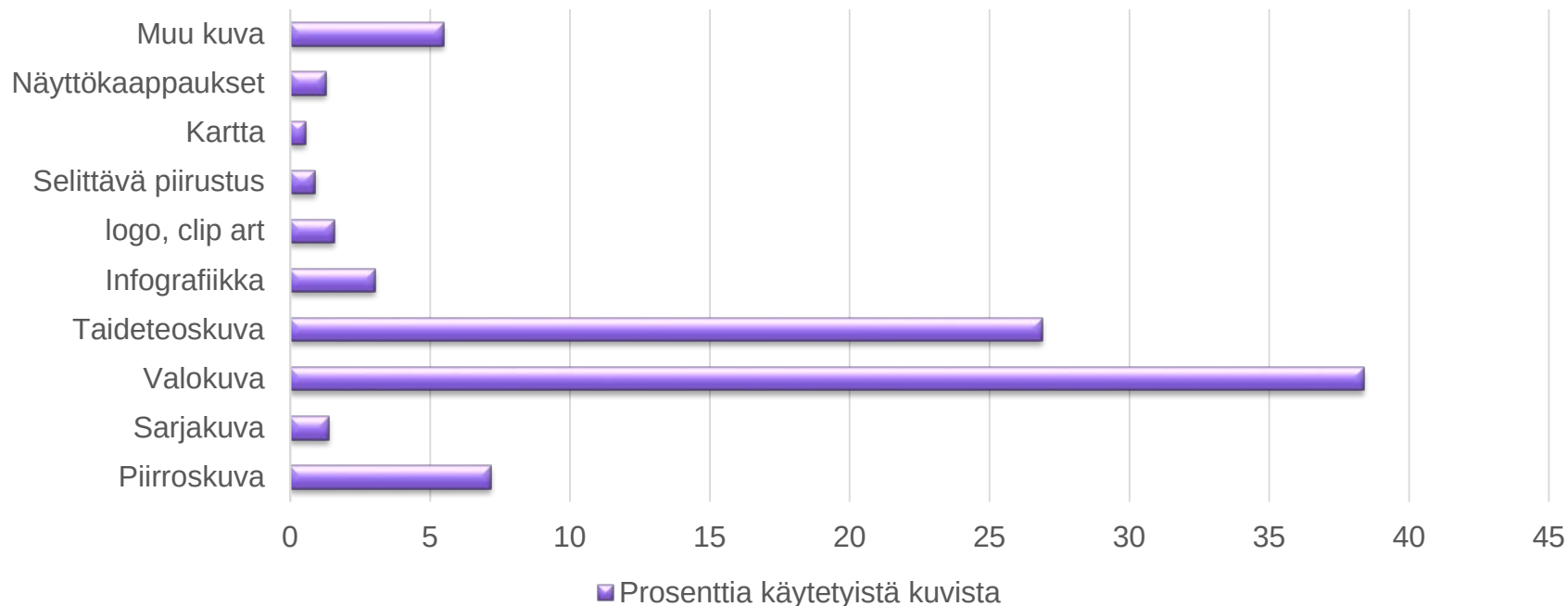
- kopioida sekä kotimaisia että ulkomaisia **julkaisuja ja kuvia**
- koota ja välittää opintomateriaaleja **suljetulla kurssialustalla**
- tallentaa aineistoja **suljettuun tietoverkkoon**, jonne on pääsy vain kurssin opettajilla ja opiskelijoilla
- kopiot saavat olla saatavilla kurssin **opintokokonaisuuden ajan**

Visuaalinen informaatio opiskelussa

46% opetusmateriaaleista ovat kuvia (UNIFI, ARENE, KOPIOSTO 2016)



Visuaalinen informaatio opiskelussa



Arvio nykytilasta: taideyliopistojen tekijänoikeuspalvelu

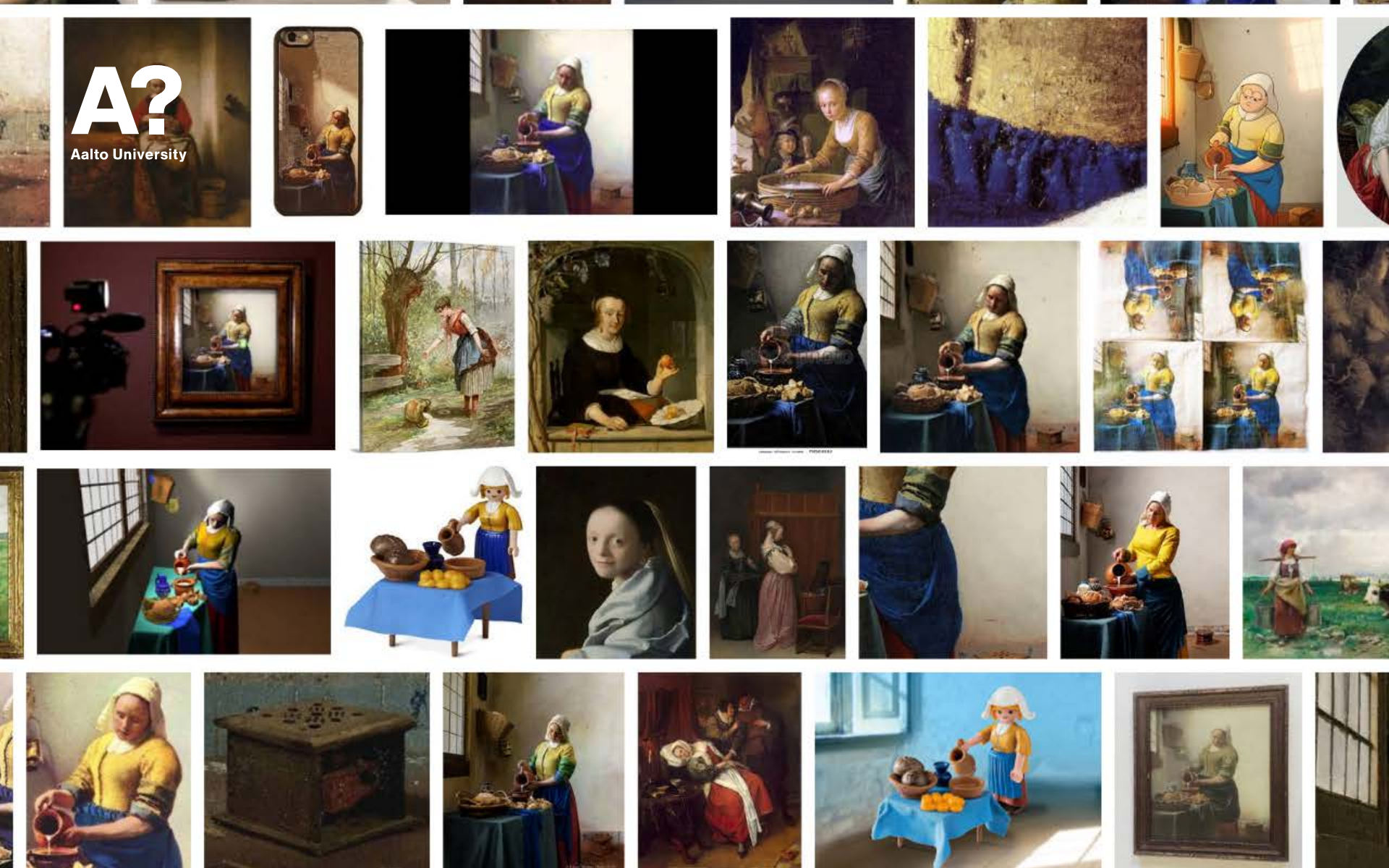
- Opetusmateriaaleista puuttuu kolmansien tahojen tekijä- ja lähdetietoja
- Creative Commons-lisensoituja eli avoimesti lisensoituja materiaaleja ei osata hyödyntää opetuksessa
- Opettajat eivät osaa avata omia materiaalejaan avoimilla lisensseillä, jota avoimen tieteen käytännöt vaatisivat
- Jos nämä taidot lisääntyisivät, vähenisi tarve käyttää materiaalia Kopioston digiluvalla (Rehbinder 2016).

Kuva-aineistot: Digitaalinen kulttuuriperintö

Tarkoittaa korkealaatuisesti ja vakiintuneita standardeja noudattaen digitaaliseen muotoon muutettua, eli digitaalisiksi kuviksi tai koneluettavaksi tekstiksi muunnettua kulttuuriperintöä.

Kuva: Johannes Vermeer (1660). *The Milkmaid*.
http://europeana.eu/portal/record/90402/SK_A_2344.html
Public Domain -
<http://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/>

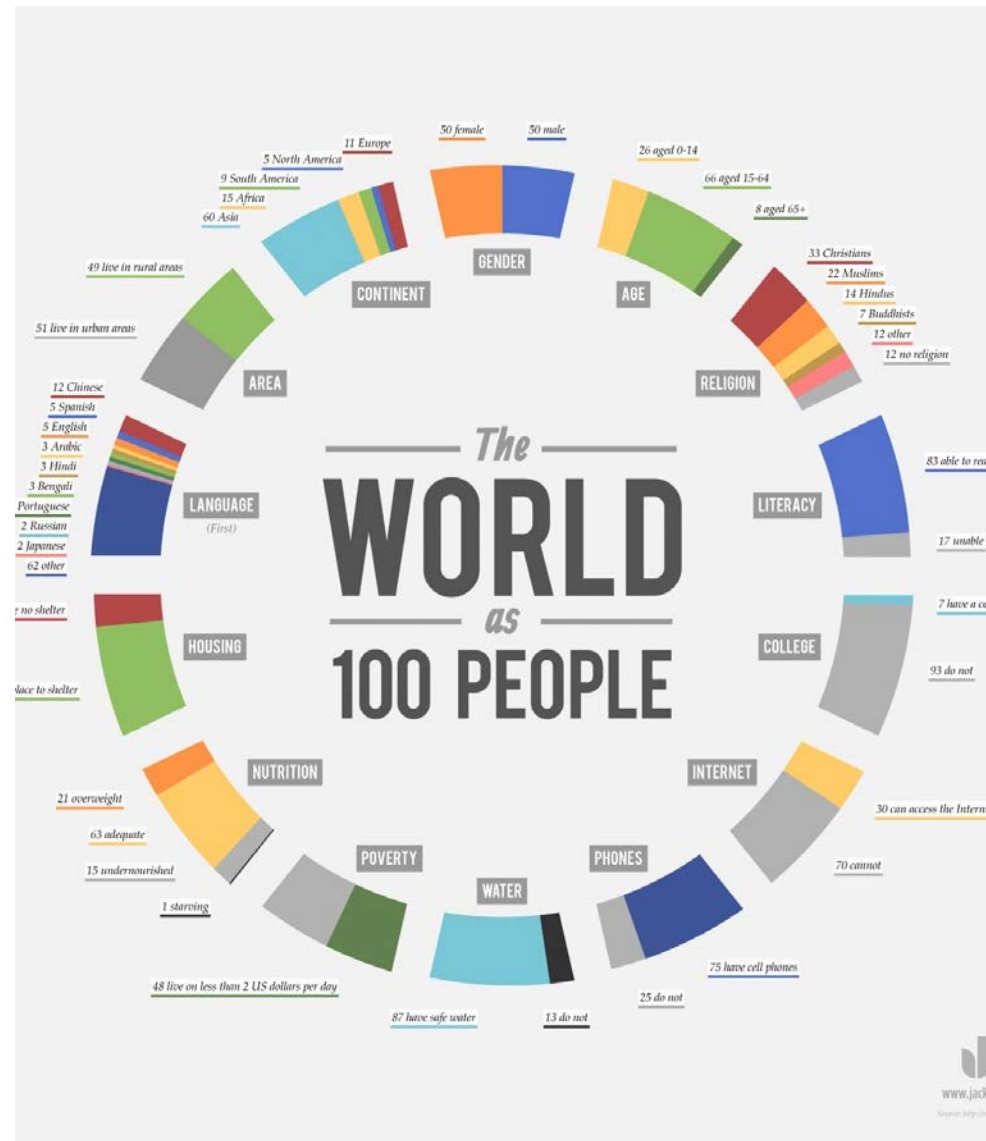




Kuva-aineistot: Infografiikka

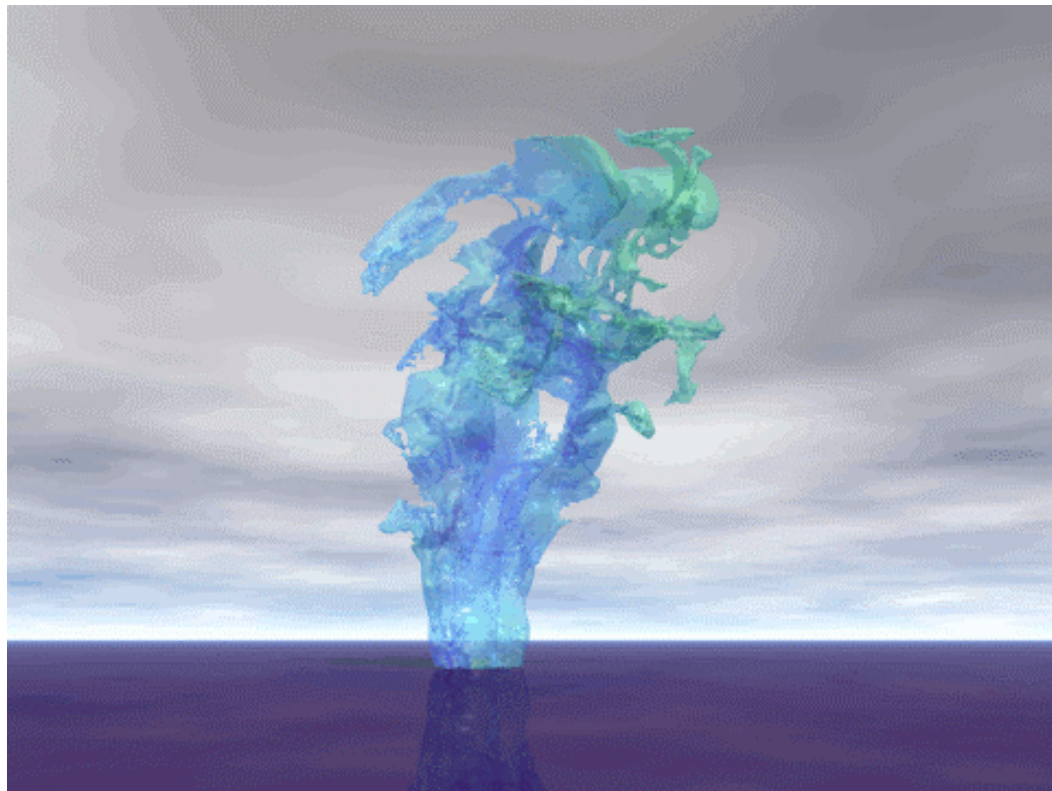
Selittävä esitys, joka kuvaa usein numerotietoja, kuten tilastoja, mutta myös muita abstrakteja asioita kuten rakenteita, prosesseja ja tapahtumakulkuja tai toimintaperiaatteita.

Kuva: Jack Hagley (2013). The World as 100 People.
<https://visual.ly/community/infographic/geography/world-100-people>



Kuva-aineistot: Visualisointi

Erilaisia piirteitä datasta tai fakta-aineistosta havainnoiva esitys, joka voi olla myös vuorovaikutteisesti toteutettu.



Kuva: Nevit Dilmen (2015). Visualisation of Cerebrospinal fluid in ventricles and surrounding areas.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cerebrospinal_fluid_Csf.gif CC-BY-SA 3.0

Kuva-aineistot: Kuvitus

Kuvaavat fiktiivisiä
mielikuvia, tilanteita tai
tunnetiloja, tai todellisen
elämän tapahtumia ja uutisia

#woman #meadow #grass
#park # outdoors

Lisenssi: CC0

Kuva: <https://pixabay.com/en/woman-hairstyle-lying-meadow-grass-918603/> CC0



Kuva-aineistot: tieto-kuvitus

Mallinnukset, jotka eivät pyri jäljittelemään näköhavaintoa, vaan esittämään enemmän tai pelkistetympin tietoa kuin mitä ihminen havaitsee oppimisen tehostamiseksi



Kuva: Beta-cyclodextrin molecule. Photograph.
Britannica ImageQuest, Encyclopædia Britannica, 31
Aug 2017.
http://quest.eb.com/search/132_1495974/1/132_1495974/cite

Kuva-aineistot: kartta

Mittauksiin perustuva
pienoiskuva
maantieteellisestä alueesta
maastossa, merellä tai
vaikkapa tähtitaivaalla

Kuva: MML Karttapaiikka. Risulahti, Luumäen kunta.
13.11.201.
<https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaiikka/>



Mistä etsiä kuva-aineistoja?

- Digitaalinen kulttuuriperintö: yhdistelmätietokannat (esim. Europeana, Finna, DPLA) ja organisaatioiden omat verkkopalvelut
- Lisensoidut kuvatietokannat (esim. ARTstor)
- Erityiset kuvahakukoneet (esim. Google Advanced Image Search)
- Kuvanjakopalvelut (CC-lisensoidut kuvat): Flickr CC-Search, Wikimedia Commons
- Kuva-aineistoja koottu yhteen Aalto-yliopiston oppaaseen:
<http://libguides.aalto.fi/vrc>

Visual Resources Centre: VRC

Search this Guide

Search

VRC

Kuvien hakeminen ja käyttö

Kuva-aineistot

Aalto-yliopiston kuvat

Koulutus

Tietopalvelu ja yhteystiedot

Tilat ja laitteet

In English

Aukioloajat ja yhteystiedot

Visual Resources Centre VRC

Oppimiskeskus, 1. krs, Huone 110

Ota yhteyttä

S-posti: infolib@aalto.fi

[Kysy tietoasiantuntijalta](#)

Avoinn:

Ma - To 9:00 - 20:00

Pe 9:00 - 18:00

La 10:00 - 15:00

Tietopalvelun avoimet ovet:

Ma 13:00 - 16:00

Ke 13:00 - 16:00

To 13:00 - 16:00

[Tietopalveluajan varaaminen](#)

Facebook: <https://www.facebook.com/aaltovrc/>

[Palaute ja kehittämisehdotukset](#)

Tervetuloa

Palvelut

- VRC oppaassa yli 100 [kuvatietokantaa](#) ja visualisointityökalua
- DVD-kokoelma
- Tietopalvelua ja koulutuksia kuva-aineistojen käytöstä
- Työstä ja tuota omia audiovisuaalisia media-aineistoja
- Näyttelytilaa

Löydä korkealaatuisia kuva-aineistoja, trenditietoa ja visualisointityövälineitä

Tiedätkö, mistä löytyy [taiteen](#) ja [muotoilun](#) digitaalisia teoskuvia tai korkealaatuisia [arkkitehtuurin](#), [tieteen](#) ja [tekniikan](#) kuvia opiskelun tueksi? Miten löytäisit helposti hyödynnettävissä olevaa kuvamateriaalia projektiisi?

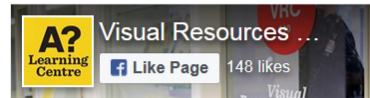
VRC-palvelun tarjoamat tiedonlähteet ovat digitaalisia ja painettuja kuva-aineistoja sekä materiaaleja opiskeluun, projekteihin, opinnäytteisiin, tutkimukseen ja inspiraatioksi. VRC-palvelu auttaa löytämään hyvälaatuisia, luotettavia ja ajankohtaisia kuvatiedonlähteitä monilta eri tieteenaloilta ja aiheista. Palvelun kautta löydät myös [Aalto-yliopiston toimintaan ja historiaan](#) liittyviä kuva-aineistoja.

Palvelu opastaa kuvien käyttöön liittyvissä asioissa, kuten viittauskäytännöissä. Tietopalvelussa voi saada ohjausta kuvatiedonlähteiden etsimiseen ja käyttämiseen. Palveluun voi tulla ilman ajanvarausta avoimien ovien aikoina tai varaamalla ajan etukäteen. Voit osallistua myös VRC:n tarjoamiin koulutuksiin, joita järjestetään kaikille avoimina tilaisuuksina.

Autamme kuva-aineistojen etsimisessä ja käytössä, ota yhteyttä: infolib@aalto.fi

Työstä, tuota ja tuo esille omia media-aineistoja

Löydä meidät Facebookista



Visual Resources Centre, Aalto University Learning Centre
on Friday

Aalto University now has access to WGSN Lifestyle & Interior Design Forecasting. Explore WGSN and other visual resources for design in the VRC guide: <http://bit.ly/2zvcUQ5>



Lifestyle & Interior D...
WGSN offers the only forecastin...
WGSN.COM

Add a search term



Browse ▾

Explore 53,007,165 artworks, artefacts, books, videos and sounds from across Europe.

THEMATIC COLLECTION

EUROPEANA ART

THEMATIC COLLECTION

EUROPEANA FASHION

THEMATIC COLLECTION

EUROPEANA MAPS
AND GEOGRAPHY

THEMATIC COLLECTION

EUROPEANA MUSIC

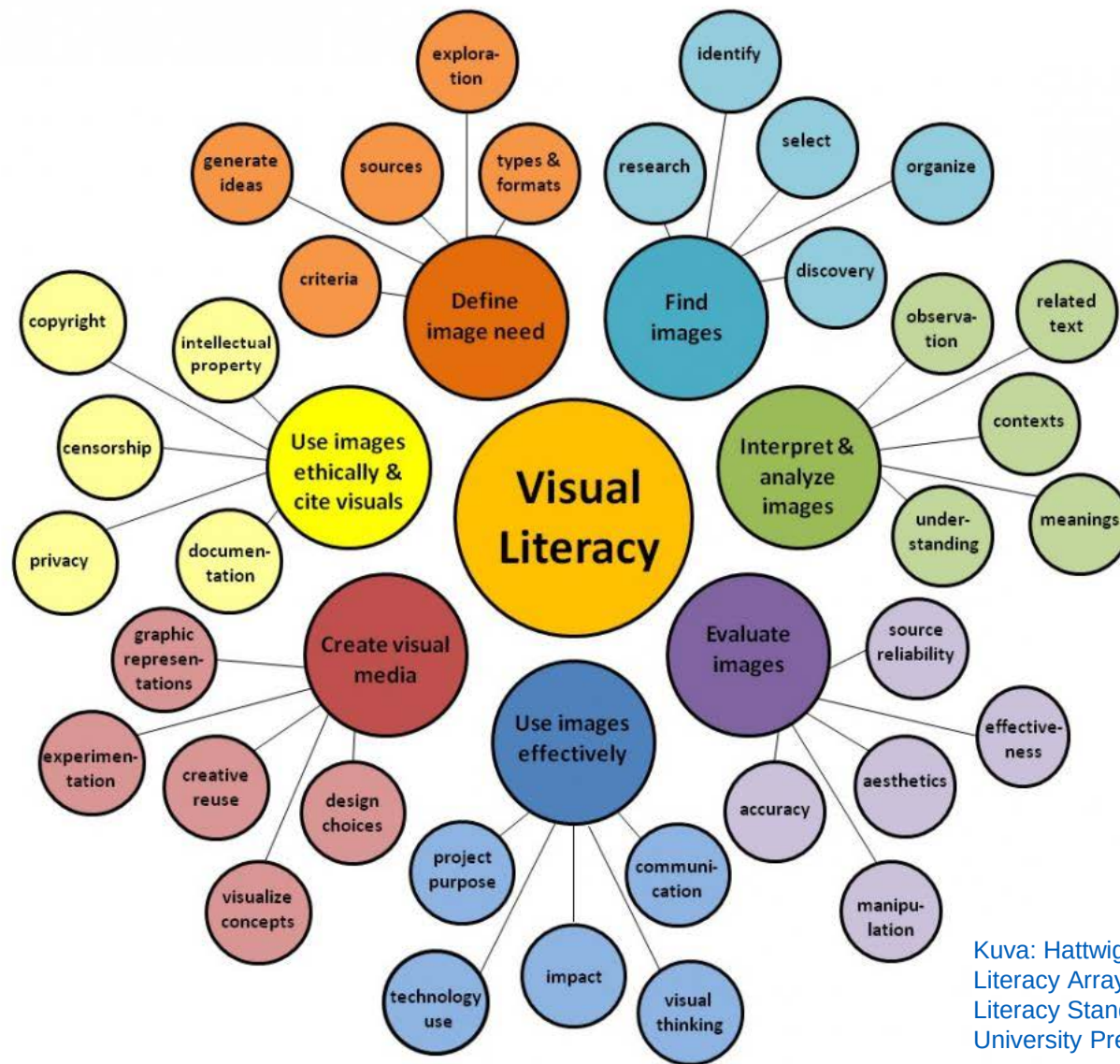
THEMATIC COLLECTION

EUROPEANA NATURAL
HISTORY

THEMATIC COLLECTION

EUROPEANA PHOTOGRAPHY

20.11.2017
16



Kuva: Hattwig, K. et al. (2013). Visual Literacy Array based on ACRL's Visual Literacy Standards The Johns Hopkins University Press.

Visuaalinen lukutaito

“[s]tudents need assistance using visual information and developing digital literacies for their academic exercises. This includes identifying reliable image sources, judging the quality of images and associated descriptive data, accurate identification of historical content, and understanding intellectual property and how to cite images in their writing and assignments.”

Visual Resources Association (VRA) <http://vraweb.org/>



ImagOA-hanke

- Ohjeistus kuvien käytöstä opetusmateriaaleissa, opinnäytteissä, tieteellisissä artikkeleissa ja julkaisuissa avoimen tieteen periaatteita noudattaen
- Materiaali kaikkien YO- ja AMK-kirjastojen hyödynnettävissä Libguides-oppaissa, opetuksessa ja ohjauksessa
- ImagOA webinaari SYNissä 29.11. klo 9.30-11



ImagOA esitellään 29.11. SYN-webinaarissa

Avoimen tieteen käytäntöjen hyödyntäminen opetusmateriaalien tuottamisessa -hanke järjestää webinaarin ImagOA-oppaasta ja kuvien tekijänoikeuksista yliopistokirjastojen asiantuntijoille ja kouluttajille **29.11.2017 klo 9:30-11:00**.

- Tekijänoikeus, CC BY 4.0 -lisenssi, ImagOA -hankkeen ja oppaan esittely / Maria Rehbinder, Tekijänoikeusasiamies, Taideyliopistojen tekijänoikeuspalvelu
- Viittauskäytännöt ja avoimesti lisensoidut kuva-aineistot / Marika Sarvilahti, Tietoasiantuntija, Aalto-yliopiston oppimiskeskus
- ImagOA ja julkaiseminen - kuvien käyttäminen julkaisuissa / Jenni Mikkonen, Julkaisuasiantuntija, Taideyliopisto
- Kuvat sosiaalisessa mediassa / Mari Pesola, Projektityöntekijä, Unifi ry

Avoin tiede ja kuvien käyttö: ImagOA-opas

Search this Guide

Search

ImagOA-opas

Viittauskäytännöt

Kuva-aineistot

Creative Commons eli CC-lisenssit

Sosiaalisen median hyödyntäminen

Sallitut kuvien käyttötavat

Tervetuloa ImagOA-oppaaseen

Avoimen tieteen käytäntöjen hyödyntäminen opetusmateriaalien tuottamisessa

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opetusmateriaalien avoimuus lisää korkeakoulujen toiminnan laatua ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Avoimen tieteen toimintamallien osaamisen puuttuessa opetusmateriaalit jäävät täysimääräisesti hyödyntämättä ja usein opetusmateriaali voidaan käyttää vain yhdellä kurssilla tekijänoikeusrajoitusten vuoksi.

Hankkeessa kehitämme koulutus- ja tiedotusmateriaalia sekä järjestämme koulutustilaisuuksia ja tiedotusta. Koulutus- ja tiedotusmateriaalin avulla varmistetaan opetusmateriaalien tekijöiden tekijänoikeudellinen osaaminen. Tämän avulla saavutetaan avoimen kulttuurin lisenssien ja avointen oppimateriaalien paras mahdollinen hyödyntäminen.

Hanke luo oikeudellisia mahdollisuuksia opetusmateriaalien jatkokäytölle ja niiden avaamiselle. Hankkeen tulokset edistävät julkisin varoin tuotetun tekijänoikeudellisesti suojatun aineiston vaikuttavuutta paitsi opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla, myös yhteiskunnassa laajemminkin.

Käyttölupa ja yhteistyökumppanit



ImagOA - Avoin tiede ja kuvien käyttö, jonka tekijät ovat [Jenni Mikkonen](#), [Mari Pesola](#), [Maria Reh binder](#), [Marika Sarvilahti](#), on lisensoitu [Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](#). Perustuu teokseen osoitteessa <http://libguides.aalto.fi/imagoa>.

Hanke on [Opetus- ja kulttuuriministeriön](#) rahoittama ja toteutetaan yhteistyössä [UNIFIn](#), [Arenen](#), [Aalto-yliopiston](#) sekä [Taideyliopiston](#) kanssa.



Aalto-yliopisto



Lähteet:

ACRL Visual literacy competency standards for higher education. (2011). Haettu osoitteesta <http://www.ala.org/acrl/standards/visualliteracy>

ACRL Framework for information literacy for higher education. (2015). Haettu osoitteesta <http://www.ala.org/acrl/standards/ilframework>

Hakala, H., Lahtinen, H. (2014). Informaatiolukutaidon monet kasvot. *Signum*. Haettu osoitteesta <https://journal.fi/signum/article/view/41397>

Hattwig, D. (2013). Visual literacy standards in higher education: New opportunities for libraries and student learning. *Portal: Libraries and the Academy*, 13(1), 61-89. Haettu osoitteesta <https://aalto.finna.fi/PrimoRecord/pci.ericEJ1004346>

Koponen, J., Hilden, J., & Vapaasalo, T. (2016). *Tieto näkyväksi : Informaatiomuotoilun perusteet*. Helsinki: Aalto-yliopisto

Mackey, T. P. (2011). Reframing information literacy as a metaliteracy. *College & Research Libraries*, 72(1), 62-78. Haettu osoitteesta <https://aalto.finna.fi/PrimoRecord/pci.ericEJ1064829>

Meeks, A. (2017). Learning to look critically: Teaching and learning visual literacy in art and design librarianship. *Art Libraries Journal*, 42(2), 89-94. Haettu osoitteesta doi:10.1017/alj.2017.9

Nauta, G. J., & Heuvel, W. (2015). Survey report on digitisation in european cultural heritage institutions 2015. *Report on ENUMERATE Survey*. Haettu osoitteesta http://www.den.nl/art/uploads/files/Publicaties/ENUMERATE_Report_Core_Survey_3_2015.pdf

Rehbinder, M. (2016). Millä luvalla? *IPR Info*, 2016(4) Haettu osoitteesta https://www.iprinfo.com/verkkolehti/kaikki_artikkelit/2016/4_2016/fi_FI/milla_luvalla/